

УДК 330

Луцик І. – ст. гр. РТ-21

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ПОНЯТТЯ ІНФЛЯЦІЇ ТА ЇЇ ТИПИ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Ціх Г.В.

Інфляція (від лат. inflatio - надування) - це знецінення паперових грошей, яке проявляється як процес зростання загального рівня цін на споживчі товари і послуги.

Як економічне явище інфляція існує вже тривалий час. Вважається, що при переході до системи паперових грошей, величина фактичної грошової маси в обігу набуває випереджуючого зростання у порівнянні із об'єктивно необхідною масою, тому виникають порушення закону грошового обігу, а у обігу постійно знаходяться зайві гроші, купівельна спроможність яких падає. Найважливішим показником інфляції є динаміка індексу цін. Індекс цін – це коефіцієнт, який показує, у скільки разів змінився загальний рівень цін за даний період.

Темп інфляції знаходиться за формулою:

$$Ti = Pn - Po / Po * 100\%,$$

де Pn – індекс цін поточного (звітного) періоду;

Po – індекс цін базисного періоду.

Зростання індексу цін визначає рівень інфляції, а його зменшення - рівень дефляції. Економісти розрізняють два типи інфляції.

1. Інфляція попиту. Традиційно зміни в рівні цін пояснюються сукупним попитом. Економіка може спробувати витратити більше, ніж вона здатна прагнути до якоїсь певної, що знаходиться ззовні кривої своїх виробничих можливостей. Виробничий сектор не в змозі відповісти на цей попит збільшенням реального продукції, тому що всі наявні ресурси вже повністю використані. Таким чином, цей попит приводить до завищених цін на постійний реальний продукції і інфляцію попиту. Основними причинами тут можуть бути збільшення державних замовлень (наприклад, військових), збільшення попиту на засоби виробництва в умовах повної зайнятості і майже повної завантаженості виробничих потужностей, а також зростання купівельної спроможності споживачів.

2. Інфляція, зростанням витрат виробництва, або зменшенням сукупної пропозиції, пояснює зростання цін такими чинниками, які приводять до збільшення витрат на одиницю продукції. Витрати на одиницю продукції можна одержати, поділивши загальні витрати на ресурси на кількість виготовленої продукції: Є два різновиди інфляції, обумовленої зростанням витрат:

- інфляція, зростанням заробітної плати;
- інфляція, що виникла в результаті порушення механізму економіки пропозиції.

Причинами збільшення витрат можуть бути олігополістична політика ціноутворення, економічна та фінансова політика держави, зростання цін на сировину, дії профспілок, що вимагають підвищення заробітної плати тощо. Вона може також з'явитися в результаті зміни структури пропозиції на ринку. Підвищення витрат на одиницю продукції в економіці скорочує прибуток і обсяг продукції, яку фірми готові запропонувати при існуючому рівні цін. Внаслідок цього зменшується пропозиція товарів і послуг в масштабі всієї економіки. Це зменшення пропозиції, в свою чергу, підвищує рівень цін. Отже, витрати, а не попит «роздувають» ціни, як це відбувається при інфляції попиту.